

PROGRAM KURSU

Kurs podharc mistrzowski Chorągwi Opolskiej ZHP

I. PODSTAWOWE INFORMACJE

Organizator: ChZKK Chorągwi Opolskiej ZHP

Termin: 30 kwietnia - 5 maja 2024 roku

Miejsce: Tułowice k. Niemodlina (woj. opolskie)

Komenda kursu:

- hm. Łukasz Czarnecki (SOKK) – komendant
- hm. Dominika Łotecka (SOKK) – zastępczyni komendanta kursu
- hm. Adam Panczocha (ZOKK)
- hm. Monika Gąsior (BOKK)
- phm. Aleksandra Jędryka (SOKK)
- phm. Daria Warchał (BOKK)
- pwd. Piotr Butrym (BOKK) - oboźny

II. CELE KURSU

Cele kursu zostały oparte na analizie aktualnych potrzeb Chorągwi w odniesieniu do potencjalnych uczestników (wstępne zgłoszenia z hufców) i oparte na strategii rozwoju Chorągwi na lata 2022-2026, a także idei stopnia podharc mistrza.

1. Spowodowanie pełnego zrozumienia przez uczestników Harcerskiego Systemu Wychowawczego oraz wykształcenie umiejętności pracy z Systemem pracy z kadrą ZHP.
2. Wzmocnienie świadomości poszczególnych elementów tożsamości harcerstwa dla ich pełnego zrozumienia i poczucia odpowiedzialności za budowanie organizacji na ich fundamencie.

3. Pełne zrozumienie idei stopnia podharc mistrza i umiejętność pracy z tą ideą.

Realizacja celów będzie następować ze szczególnym uwzględnieniem kształtowania postaw wynikających z idei stopnia, a przede wszystkim postawy odpowiedzialności za siebie, swój rozwój, swoje zdrowie oraz za pełnione przez siebie role.

III. TREŚCI

Treści realizowane będą zarówno podczas zajęć, jak i poza nimi (np. podczas wieczornych triad, w pracy pośredniej przez bieżące rozmowy [rola opiekuna zastępu], obrzędowość i zasady panujące na kursie, w tym w odniesieniu do samej organizacji życia obozowego na kursie)

- Uczestnik będzie rozumiał zasady Harcerskiego Systemu Wychowawczego i potrafił stosować go w praktyce
- Uczestnik będzie znał historię harcerskiego ruchu, jego wpływ na budowanie go dzisiaj
- Uczestnik będzie umiał pracować z Systemem pracy z kadrą ZHP oraz rozumiał rolę systemu w codziennej pracy z kadrą. Będzie rozumiał rolę mentora i opiekuna próby w SPzK
- Będzie potrafił efektywnie komunikować się z kadrą oraz udzielać informacji zwrotnej
- Będzie umiał wspierać w rozwoju instruktorów, pracować ze świadomym kształtowaniem ich postaw oraz rozwiązywać trudne sytuacje w pracy z kadrą
- Będzie potrafił świadomie korzystać z narzędzi do pracy z rozwojem instruktorów

- Uczestnik będzie rozumiał znaczenie służby jako stałego elementu pracy wychowawczej, w szczególności w odniesieniu do jej stałości, odpowiadania na potrzeby, codziennej pracy ze służbą
- Uczestnik będzie znał elementy tożsamości harcerstwa oraz ich rolę w budowaniu ruchu harcerskiego; będzie znał potencjalne zagrożenia dla tożsamości harcerskiej oraz potrafił im przeciwdziałać
- Będzie potrafił budować zespół instruktorski, z pełną świadomością roli zespołów dla realizacji celów organizacji
- Uczestnik będzie znał rolę poszczególnych szczebli struktury w kontekście wsparcia drużyn, ze szczególnym uwzględnieniem roli hufca, w tym w kontekście świadomości służebności tych szczebli wobec pracy wychowawczej, roli zespołów instruktorskich, zasad budowania i roli wspólnoty instruktorskiej w codziennej pracy
- Uczestnik będzie rozumiał ideę stopnia podharcymistrza i będzie umiał planować swoją pracę w zgodzie z tą ideą
- Będzie potrafił efektywnie zarządzać projektami, uwzględniając aspekty merytoryczne, organizacyjne i formalne
- Będzie wiedział, jak budować swój autorytet i pracować z różnymi osobowościami oraz autorytetami w organizacji
- Uczestnik będzie umiał pozyskiwać środki na realizację działalności wychowawczej.
- Uczestnik będzie potrafił świadomie planować swój rozwój osobisty i zawodowy, również z perspektywy kilku lat naprzód.
- Uczestnik będzie potrafił zaplanować obóz od strony merytorycznej, organizacyjno-formalnej i finansowej, przeprowadzić go oraz rozliczyć
- Uczestnik będzie znał zasady planowania krótko- i długoterminowego oraz wiedział, jak zastosować te zasady w praktyce

- Uczestnik będzie potrafił radzić sobie z podstawowymi problemami natury prawnej, które mogą go spotkać w codziennej pracy instruktorskiej, zarówno z perspektywy prawa wewnętrznego ZHP, jak i prawa powszechnie obowiązującego (w tym w odniesieniu do zasad Safe from harm).

IV. OBRZĘDOWOŚĆ I ZWYCZAJE/ZASADY KURSOWE

Nazwa drużyny kursowej: "ZIELONY PŁOMIEN" – nawiązuje do skupienia się przede wszystkim na pracy z kadrą, rozpalaniu ognia (motywacji, ale też: ogień rosnący to wzmacnianie kompetencji, autorytetu), zrozumienia idei stopnia podharcmistra (zieleni) i budowania etosu podharcmistra, wzmacnianiu etosu instruktorskiego.

Zastępy: drużyna kursowa będzie podzielona na 3 zastępy. Każdy zastęp będzie miał opiekuna zastępu (doświadczony instruktor w stopniu harcmistrza) oraz swojego „zastępcę”, współopiekuna – czyli mniej doświadczonego instruktora, który np. w komendzie kursu phm jest po raz pierwszy. Współopiekun będzie wspierał opiekuna, a także będą mu powierzane poszczególne elementy do współpracy z zastępem (wyznaczanie zadań to rola opiekuna).

Oznaczenia zastępowych: wisiorek ze słoiczkiem napełniony zielonymi kamyczkami.

Piosenka kursowa: "Zielony płomień" (śpiewana na początku triady przed częścią wspólną).

Nazwy zastępów: nazwa zastępu powiązana z kolorem zielonym, zastępy tworzą swoją obrzędowość podczas pierwszego zakończenia dnia.

Stałe elementy:

1. Dzwonek jako element przywołujący na zajęcia i inne stałe elementy przez oboźnego lub prowadzącego.
2. Dzień rozpoczęty od:
 - a. Medytacji – elementu pracy z duchowością – uczestnicy mają za zadanie wzięcie cytatu do rozmyślań, którym poświęcą w ciszy 15

- minut po obudzeniu się w dowolnie wybranym miejscu biwaku kursowego;
- b. Zaprawy porannej – każdego dnia, po medytacji, przez 15 minut uczestnicy będą mieli do wyboru jedną z trzech form zaprawy porannej:
 - i. Jeden stały: rowery
 - ii. Jeden zmienny: prowadzony przez członka kadry
 - iii. Jeden zmienny: prowadzony przez uczestnika, który przed kursem taki element przygotowuje (w ankiecie uczestnicy zostają o to zapytani)
3. Triada: forma zakończenia dnia – składa się z trzech części i ma zwykle charakter podsumowujący dzień oraz zawierający temat przewodni:
- a. Najpierw uczestnicy podsumowują dzień indywidualnie, w ciszy – z pytaniami naprowadzającymi, przy użyciu dzienniczków, w których mogą zapisywać swoje myśli
 - b. Później uczestnicy podsumowują dzień w zastępach dzieląc się swoimi refleksjami, podsumowując dzień i wybierając jedną osobę, którą chcą wyróżnić (zasady poniżej); każdy zastęp podsumowuje dzień w wybranym podczas pierwszego dnia, zaaranżowanego miejsca zastępu
 - c. Następnie uczestnicy podsumowują dzień wspólnie przy ognisku, dzieląc się swoimi refleksjami; każde wieczorne ognisko jest przygotowywane przez członka kadry w wybranej przez siebie formie
4. Sposób wyróżnienia uczestników na koniec dnia: zastęp może wyróżnić daną osobę przed rozpoczęciem części wspólnej podczas triady (druga część). Wyróżnienie odbywa się poprzez wręczenie tej osobie zielonej zapałki-szturmówki. Na początku części wspólnej wyróżnione osoby rozpalają ognisko tymi zapałkami.
5. Biwak kursowy urządzony jest pierwszego dnia przez uczestników na podstawie przygotowanego planu i udostępnionego sprzętu, materiałów i narzędzi. Co najmniej zbudowane zostaną:

- a. Miejsce kawiarenkowe (gdzie również rozwieszona zostanie woreczki dla każdego uczestnika i kadry – forma poczty kursowej), gdzie stale będą dostępne kawa, herbata, przekąski
 - b. Miejsce programowe
 - c. Kuchnia ze zbudowanym piecem do gotowania – gotują zastępy służbowe wg stworzonych przez nich menu wg zasady zdrowego żywienia i różnorodnej diety, z uwzględnieniem specjalnych potrzeb żywieniowych uczestników; planowanie odbywa się przed kursem na podstawie udostępnionych stawek do dyspozycji na zastęp;
 - d. Miejsce biwakowe (namioty)
 - e. Miejsce sanitarne: namioty sanitarne, umywalnia
6. Zastęp służbowy odpowiada za gotowanie, nagrzanie wody do mycia i na herbatę/kawę, czystość

Uczestnicy i kadra podczas kursu mają **zagwarantowaną odpowiednią ilość snu i odpoczynku w ciągu dnia.**

Zajęcia odbywają się zgodnie z metodą harcerską, możliwie aktywnie, przeżyciowo, praktycznie.

Na koniec kursu odbywa się rozmowa instruktorska z każdym uczestnikiem – bierze w niej udział komendant oraz opiekunowie danego zastępu. Rozmowa jest zindywidualizowana, dająca informację zwrotną i podsumowująca kurs. Rozmowa odbywa się w kursowym tipi przy ogniu, który rozpala kursant zieloną szturmówką

Na koniec kursu kadra przygotowuje także ucztę podsumowującą kurs.

Uczestnicy na koniec otrzymują książkę M. Gajdzińskiego „Harcerski System Wychowania” oraz dyplom uczestnictwa.

Wśród kadry przygotowany zostanie podział obowiązków w odniesieniu do poszczególnych zadań kursowych. Codziennie wieczorem będzie się odbywać odprawa podsumowująca.

V. HARMONOGRAM

	TOŻSAMOŚĆ		HSW		SŁUŻBA		PRACA Z KADRA		UMIEJĘTNOŚCI, PODSUMOWANIE KURSU		UMIEJĘTNOŚĆ I									
	30 kwietnia		1 maja		2 maja		3 maja		4 maja		5 maja									
07:30			Rozgrzewka (Monika, Domi)		Rozgrzewka (Luiza, Wojtek)		Rozgrzewka (Weronika, Gabriela)		Rozgrzewka (Pablo, Domi)		Rozgrzewka (Wiktoria, Monika)									
07:45			Medytacja		Medytacja		Medytacja		Medytacja		Medytacja									
08:00			Śniadanie		Śniadanie		Śniadanie		Śniadanie		Śniadanie									
09:00			Dokończenie pionierki (1h)						Skauting, współpraca międzynarodowa, formy pracy międzynarodowej, pozyskiwanie środków, projekty międzynarodowe i ich finansowanie (3h)		Obóz od strony organizacyjno-formalno-finansowej (2h50m) +10m przerwy		Prawo powszechne i prawo wewnętrzne ZHP, SFH (3h)							
10:00	Rozpoczęcie kursu, TOŻSAMOŚĆ - gra terenowa/rowerowa (4h)		HSW, ciąg wychowawczy (4h)		Stużba + podsumowanie stużby (5h)		kadra (Daria, Łukasz, Domi)		Ada mi Łukasz		Kacper Sobczak		Łukasz							
11:00															Monika + Ola					
12:00															Obiad		Planowanie krótko- i długoterminowe, strategia (2h)		Zakończenie kursu	
13:00									Ada m								Monia		Rozładunek sprzętu	
14:00			Obiad		Obiad 13:00-15:00				Obiad: 14:00-15:30											
15:00			Metoda harcerska w pracy wychowawczy		Ada m		System pracy z kadra, trudne		Ania Andrzejewska											
16:00							Pierwsza pomoc psychologiczna - (3h)		Irena Dołyk		15:30-18:30 Hufiec jako wspólnota, ruch i		Aga Chempirńska							

17:00			wcześnie i w pracy z kadrą (4h)		sytuacje w pracy z instruktorami, SSI (4h)				organizacja, zespoły, budowanie zespołu instruktorskiego (3h)	
18:00	Pionierka, budowanie wspólnoty kursowej i obrzędowości, kolacja (3h)	Piotr							Rozpoczęcie podsumowania - idea stopnia i jej rozumienie w odniesieniu do całego kursu (1h) - 18:45-19:45	Domi
19:00			Kolacja		Kolacja (KSI Darii 19:00-19:45)			Kolacja (19:00-20:30)		
20:00-21:30/21:45 - łączone zajęcia+triada	Tożsamość, jakie ma być harcerstwo, budowanie harcerstwa na fundamentach tożsamościowych	Adam	Praca z postawami, kształtowanie postaw u instruktorów, kodeks instruktorski jako narzędzie do pracy	Daria	Rola służby w pracy wychowawczej (2h)	Daria		Budowanie autorytetu, lider zespołu instruktorskiego, różnorodność doświadczeń w zespole a autorytet (20:30-22:00)	Łukasz	20:00 Uroczysta kolacja, podsumowanie kursu
21:30/21:45	Koniec dnia		Koniec dnia		Koniec dnia			Koniec dnia		Koniec dnia
SŁUŻBA	ZASTĘP 1		ZASTĘP 2		ZASTĘP 3			ZASTĘP 1		ZASTĘP 2
										ZASTĘP 3

VI. ZARYS TREŚCI DLA PROWADZĄCYCH

Zarys jest jedynie pomocą dla prowadzącego. Zawsze jednak prowadzący powinien przygotować i prowadzić zajęcia z uwzględnieniem całości programu i jego założeń.

Tożsamość - gra terenowo-rowerowa

- wprowadzenie do kursu
- uświadomienie określonych dla idei ruchu harcerskiego wartości i postaw
- historia ruchu harcerskiego

Pionierka, budowanie wspólnoty kursowej, kolacja

- poznanie i integracja uczestników i kadry
- współdziałanie w grupie/zastępach
- przygotowanie elementów pionierkowych
- budowa obozu
- budowanie wspólnoty kursowej poprzez wspólne tworzenie miejsca kursu
- wzbudzanie odpowiedzialności za wspólnie stworzone obozowisko kursowe

Tożsamość, jakie ma być harcerstwo, budowanie harcerstwa na fundamentach tożsamościowych

- ugruntowanie wiedzy o ruchu harcerskim
- wymiana poglądów o tożsamości
- uświadomienie, że podharczmistrz to osoba która również powinna stać na straży ducha harcerskiej tożsamości
- pokazanie zagrożeń dla tożsamości i sposobów walki z zagrożeniami w codziennej pracy

HSW, ciąg wychowawczy

- Ugruntowanie wiedzy o HSW

- uświadomienie, że tworzenie programu powinno odbywać się w oparciu o system instrumentów metodycznych tak aby zapewnić rozwój we wszystkich sferach
- przypomnienie założeń wszystkich metodyk
- pokazanie sposobów zachowania ciągu metodycznego w kontekście pracy z poziomym podharcemistrza (namiestnictwa, zespoły wsparcia metodycznego i inne formy)
- praktyczne podejście do pracy z HSW, pokazanie nierozzerwalności poszczególnych elementów HSW

Metoda harcerska w pracy wychowawczej i w pracy z kadłą

- pokazanie jak świadomie stosować metodę harcerską w pracy z instruktorami
- pokazanie jak udzielić indywidualnego wsparcia kadrze gromad/drużyn w zakresie stosowania metody harcerskiej w pracy gromady/drużyny

Praca z postawami, kształtowanie postaw u instruktorów, kodeks instruktorski jako narzędzie do pracy

- pokazanie kodeksu instruktorskiego jako narzędzia do pracy z kadłą; pokazanie innych narzędzi
- pokazanie jak ważny w pracy wychowawczej jest osobisty przykład instruktora
- pokazanie jak świadomie pracować z zasadami harcerskiego wychowania i wartościami zawartymi w Prawie i Przyrzeczeniu Harcerskim oraz Prawie i Obietnicy Zucha
- umiejętność nazywania postaw i świadomego pracowania z nimi

Służba

- pokazanie różnych pól służby
- odbycie przez uczestników realnej służby - do wyboru przygotowane co najmniej 3 miejsca na terenie Opola i okolic (dzień wyjazdowy)

Rola służby w pracy wychowawczej

- uświadomienie roli wychowawczej służby
- pokazanie jak świadomie wykorzystywać służbę w swojej pracy instruktorskiej
- podsumowanie służby

Samoświadomość i samorozwój, pokonywanie słabości

- pokazania różnych sposobów na poznanie siebie, określenie swoich mocnych i słabych stron i pracy nad nimi
- uświadomienie konieczności ciągłego rozwoju
- pokazanie jak na podstawie analizy siebie zaplanować swój rozwój harcerski, osobisty i zawodowy
- pokazanie narzędzi do pracy nad sobą

Skauting, współpraca międzynarodowa, formy pracy międzynarodowej

- pokazanie różnych możliwości współpracy międzynarodowej
- nawiązanie do tożsamości harcerstwa i skautingu
- pokazanie korzyści płynących ze współpracy międzynarodowej
- pokazanie form pozyskiwania środków

Pierwsza pomoc psychologiczna, komunikacja

- wyposażenie w narzędzia do udzielania pierwszej pomocy psychologicznej kadrze i wychowankom
- nabycie umiejętności identyfikacji potrzeb drugiej osoby w kontekście jej trudności natury psychicznej
- przedstawienie najczęstszych błędów w procesie komunikacji (i ich konsekwencji)

Hufiec jako wspólnota, ruch i organizacja, zespoły, budowanie zespołu instruktorskiego

- pokazanie na czym w praktyce polega budowanie hufcowej wspólnoty i jej roli we wspieraniu drużyn
- przedstawienie struktury hufca w kontekście zespołów hufcowych (i ich zadań) oraz ich służebnej roli wobec ruchu, drużyn

- struktura ZHP i jej rola w wychowaniu

System pracy z kadrami, trudne sytuacje w pracy z instruktorami, SSI

- przedstawienie systemu pracy z kadrami, jego funkcjonowania i nierozzerwalności poszczególnych elementów cyklu
- przedstawienie w praktyce wszystkich elementów SPzK
- praca z SSI jako narzędziem do planowania rozwoju instruktorskiego
- wyposażenie uczestników w umiejętność korzystania z narzędzi ZHP w odniesieniu do pracy z kadrami

Budowanie autorytetu, lider zespołu instruktorskiego, różnorodność doświadczeń w zespole a autorytet

- uświadomienie roli budowania autorytetu w pracy z kadrami
- sylwetka lidera wśród kadry instruktorskiej
- pokazanie różnych stylów kierowania zespołem i ról zespołowych
- pomoc w budowaniu autorytetu, wskazanie dróg do jego budowania wśród kadry

Planowanie krótko i długoterminowe, strategia

- wyposażenie w umiejętność planowania krótko- i długoterminowego przy wykorzystaniu przykładowych narzędzi
- strategia rozwoju - opieranie się o strategię rozwoju hufca/chorągwi/ZHP przy planowaniu pracy

Obóz od strony organizacyjno-formalno-finansowej

- przedstawienie zasad finansowych, organizacyjnych i prawnych oraz innych zasad prowadzenia obozu/kolonii/zimowiska
- pokazanie różnych form obozowania i ich roli w wychowaniu, uczulenie na konieczność dostosowywania formy do potrzeb
- planowanie obozu od strony programowej
- rozliczanie obozu

Pozyskiwanie środków

- przedstawienie różnych możliwości pozyskiwania środków

Podsumowanie, idea stopnia

- wprowadzenie do podsumowania kursu
- praca z ideą stopnia phm jako fundamentem rozwoju i postępowania podharcmistrza; podsumowanie kursu w odniesieniu do idei stopnia

Prawo powszechne i prawo wewnętrzne ZHP, SFH

- przedstawienie zasad polityki ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w ZHP
- przedstawienie podstawowych zasad prawnych potrzebnych uczestnikom w życiu instruktorskim podharcmistrza, w tym sytuacji problemowych

VII. ZASTĘPY I OPIEKUNOWIE

Zastęp 1	Opiekun	Zastęp 2	Opiekun	Zastęp 3	Opiekun
Grzegorz Puzio	Adam + Monia	Przemysław Biegun	Dominika + Daria	Miłosz Olechwir	Łukasz + Ola
Łukasz Janczura		Marek Gaik		Wojciech Gramacki	
Karolina Jach		Alicja Przytułska		Paweł Tomala	
Małgorzata Kozuch		Magdalena Wojtał		Luiza Galant	
Pola Dubielak		Weronika Maliszewska		Karolina Janik	
Wiktoria Machoń		Aleksandra Gostomska		Gabriela Stankiewicz	

VIII. PLAN FINANSOWY

a. Wydatki

L.p.	Nazwa kosztu	Ilość	Jednostka	Koszt jedn.	Koszt	Uwagi
1.	Wyżywienie	115	osobodzień	20,00 zł	2 300,00 zł	
2.	Transport kadry	1	komplet	2 000,00 zł	2 000,00 zł	
3.	Transport sprzętu	1	komplet	500,00 zł	500,00 zł	
4.	Rowery	18	sztuka	65,00 zł	1 170,00 zł	część zwykłe, część elektryczne
5.	Program - pozostały	1	komplet	2 500,00 zł	2 500,00 zł	
6.	Cegły	80	sztuka	3,00 zł	240,00 zł	
7.	Książki	18	sztuka	35,00 zł	630,00 zł	
8.	:)	6	sztuka	40,00 zł	240,00 zł	
9.	Woda - strażacy, ew.	1	komplet	200,00 zł	200,00 zł	

10.	Kolacja kończąca	1	komplet	900,00 zł	900,00 zł	
11.	Inne koszty	1	komplet	1 500,00 zł	1 500,00 zł	

SUMA 12 180,00 zł

b. Wpływy

Wpływy	Kwota
Wpłaty uczestników	7 500,00 zł
Dotacje	4 680,00 zł

12 180,00 zł

Koszt dla instruktorów Chorągwi Opolskiej (determinowany dotacjami): 380,00 zł

Koszt dla instruktorów spoza Chorągwi Opolskiej: 440,00 zł

Finalnie bierze udział: 21 uczestników